

De aanschaf van een Labrador Retriever!

Wanneer u van plan bent een Labrador Retriever aan te schaffen, is het verstandig dat u zich van tevoren goed realiseert waar u aan begint. De Labrador Retriever staat bekend als een plezierige, vriendelijke, zelfs gemakkelijke hond.

Maar bedenk dat dit alleen geldt voor een Labrador Retriever die uitstekend is opgevoed! En opvoeden kost veel tijd en energie. De opvoeding van een Labrador Retriever tot een plezierige huisgenoot neemt zeker 1 à 2 jaar in beslag. Met een paar weken vakantie nemen wanneer de pup in huis komt bent u er niet.

De Labrador Retriever is een jachthond. Dat betekent, dat de wil om voor u te werken aangeboren is. Bovendien is het een gezelligheidsdier dat graag van uw aanwezigheid geniet. Ook wanneer de hond volwassen is, zult u elke dag een paar uur voor hem moeten reserveren om naast het uitlaten, verzorgen, trainen/opvoeden in zijn behoefte aan beweging, avontuur en spelen te voorzien. Wanneer u (beiden) buitenshuis werkt, kan dat betekenen dat uw Labrador Retriever uren achtereen alleen thuis is. Dit gaat tegen de natuur van de hond in en schaadt bovendien het karakter van de Labrador Retriever, wat tot gedragsproblemen kan leiden.

Waarom een Labrador Retriever?

Bedenk ook waarom u een Labrador Retriever wilt aanschaffen. 'Leuk voor de kinderen' is beslist onvoldoende reden! Kinderen worden groter en krijgen na verloop van tijd andere interesses en verplichtingen. Een gezonde Labrador Retriever wordt gemiddeld zo'n 11 à 12 jaar!

U zult zelf bereid moeten zijn de verantwoordelijkheid voor de hond op u te nemen.

Maak uw huiswerk voordat u een pup koopt!

Het is verstandig u voor de aanschaf van een Labrador Retriever goed te oriënteren.

- U kunt een tentoonstelling/jachtproef/clubdiplomadag of de jaarlijkse Kennismakingsdag bezoeken (zie de NLV-agenda).
- Praat bovendien eens met een Labrador Retriever liefhebber/eigenaar; zij kennen het ras en kunnen u derhalve informeren over zaken die voor u nog onduidelijk zijn.
- U kunt natuurlijk ook contact opnemen met onze contactpersonen. Zij kunnen u als geen ander uitgebreid informeren over het ras en uw eventuele vragen beantwoorden.
- Lees de informatiebrochure van de NLV of koop het boek 'De Labrador Retriever' bij de Shop. Boordevol onmisbare tips en informatie.

Indien u besloten hebt een Labrador Retriever aan te schaffen, dan adviseren wij u gebruik te maken van onze pupinformatie en tevens lid te worden van de Nederlandse Labrador Vereniging. Voor € 30,-- per jaar (met automatische incasso € 27,50) ontvangt u elke twee maanden ons clubblad 'De Labrador Post' met veel informatie over de Labrador Retriever. Ook wordt u op de hoogte gehouden van nieuwe ontwikkelingen binnen het ras.

Procedure pupinformatie

U kunt onze contactpersonen bellen, als u vragen heeft over de procedure van de pupinformatie, over het ras, enz. Zij kunnen u bovendien het aanvraagformulier voor een puppylijst sturen.

Op de puppylijst van de NLV staan nesten die zijn aangemeld door fokkers uit het hele land. De ouderdieren van deze pups moeten voldoen aan de door de NLV gestelde eisen (gezondheid, uiterlijk, werkeigenschappen etc.)

Deze puppylijst is tegen een minimale vergoeding (€ 5) door iedereen te bestellen: u hoeft daarvoor geen lid te zijn van de NLV.

*De fokkers die deze pups hebben gefokt zijn wel allemaal lid van de NLV.
De actuele puppylijst wordt regelmatig verstuurd naar potentiële pupkopers.*

Wachttijden kunnen snel veranderen

Aangezien er meestal meer vraag dan aanbod is, zult u moeten rekenen op een wachttijd. Natuurlijk zijn de wachttijden afhankelijk van het aanbod van pups door de fokkers. Hierdoor kunnen de wachttijden (vrij snel) veranderen. Het is altijd heel moeilijk voor het pupinfoteam om aan te geven hoelang de wachttijd precies zal zijn. Het is immers moeilijk te voorspellen hoeveel pups er in een periode geboren zullen worden en van welke kleur en van welk geslacht ze zullen zijn. Bovendien gebeurt het regelmatig dat mensen zich op de wachtlijst laten plaatsen en daarna toch besluiten, om wat voor reden dan ook, geen pup meer te willen hebben. Helaas vergeten mensen vaak dit door te geven aan de pupinformatie, waardoor er een vertekend beeld van de wachttijden ontstaat.

Nota bene

Als u gaat kijken bij een nest dat op de puppylijst staat, kan het een enkele keer voorkomen, dat een fokker gelijktijdig nog een nestje in huis heeft, dan wel even later een ander nest verwacht, waarvan de ouders (of één van de ouderdieren) misschien niet of niet geheel voldoen aan de voorwaarden van de NLV.

Zo kan het zijn dat de ouders van dat nest een tentoonstellingsuitslag missen, maar het kan ook zijn dat de juiste gezondheidsuitslagen (gedeeltelijk) ontbreken. Nakomelingen van deze ouderdieren komen derhalve **niet** in aanmerking voor plaatsing op de NLV-puppylijst.

Bij twijfel is het daarom altijd verstandig om eerst contact op te nemen met één van de contactpersonen van de pupinformatie van de NLV (of het algemene infonummer: 053-4319904).

Fokker altijd verantwoordelijk

De verantwoordelijkheid voor het fokken van elk nest, ongeacht of de pups bij de NLV worden aangemeld voor pupinfo, ligt altijd bij de fokker. Aan het aanbieden van pups voor pupinfo kunnen dan ook geen rechten worden ontleend. De NLV heeft alleen een controlerende, verwijzende en voorlichtende rol.

Voor de goede orde delen wij u nog mee, dat de fokker uiteraard de vrijheid heeft te besluiten aan u geen pup te verkopen. U mag verwachten, dat de reden daarvan aan u wordt medegedeeld. Aan de andere kant heeft u, als potentiële pupkoper, ook het recht wel of niet in te gaan op het aanbod van de door u gebelde fokker. Wij achten het van groot belang, dat u wederzijds een plezierig contact hebt en dat u, ook nadat de pup mee naar huis is genomen, met vragen terecht kunt bij de fokker van uw hond. Het is prettig en belangrijk dat de fokker met belangstelling de ontwikkeling van uw nieuwe huisgenoot volgt.

Wat kost een pup?

Ook de prijs voor de pups is een zaak tussen pupkoper en fokker en kan soms mede afhankelijk zijn van behaalde resultaten op tentoonstellingen en/of eventuele werkeigenschappen van de ouderdieren. De door de fokker vastgestelde prijs zegt overigens niets over de kwaliteit van de pup.

De gemiddelde prijs is momenteel circa € 700.

Tips bij de aanschaf van een pup

Via het internet worden veel Labrador Retriever-pups te koop aangeboden op allerlei sites. En hoe verzorgd en professioneel en vooral aantrekkelijk sommige sites er ook uitzien, doe uw huiswerk als pupkoper goed.

Het kopen van een Labrador Retriever uit een krant/tijdschrift of via internet kan riskant zijn !

Het kan zijn dat de ouderdieren van de aangeboden pups helemaal niet nagekeken zijn op erfelijke afwijkingen als HD (heupdysplasie), ED (elleboogdysplasie) en oogafwijkingen (Progressieve retina atrofie (PRA), cataract en Retina dysplasie (RD)).

Ook komt het voor dat onwetende pupkopers om de tuin worden geleid met niet-erkende gezondheidsuitslagen of met verlopen uitslagen. Of er wordt gefokt met ouderdieren die weliswaar zijn nagekeken, maar niet vrij bevonden zijn van een erfelijk gebrek.

Het komt ook voor dat de fokker beweert lid te zijn van de ‘rasvereniging’ –doelend op de Nederlandse Labrador Vereniging- terwijl dit niet het geval is!

Indien u wilt weten of een fokker lid is van de NLV, dan kunt u dit desgewenst opvragen bij de NLV. Het lidmaatschap van de Nederlandse Labrador Vereniging betekent overigens niet automatisch, dat de fokker ook daadwerkelijk fokt volgens de richtlijnen van de NLV. Als u wilt weten of een nest gefokt is volgens deze richtlijnen, kunt u ons altijd bellen.

Wat is in elk geval belangrijk?

- U doet er goed aan te controleren of beide ouderdieren zijn nagekeken op onderstaande erfelijke afwijkingen volgens het officiële onderzoeksprotocol:
  1. Heupdysplasie (HD)
  2. Elleboogdysplasie (ED)
  3. Oogafwijkingen (PRA, cataract en RD)

Welke uitslagen zijn geldig?

Officiële uitslagen worden in Nederland alleen afgegeven door de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland, afdeling Gezondheid, Gedrag en Welzijn (voorheen W.K. Hirschfeld Stichting). De ooguitslag mag niet ouder zijn dan 1 jaar.

Buitenlandse uitslagen zijn dus niet geldig voor Labrador Retrievers die ingeschreven staan in het NHSB (Nederlands Honden Stamboek) en in Nederland woonachtig zijn.

Goede gezondheidsuitslagen maken de kans op een gezonde pup groter. Alleen een gezondheidsverklaring van de dierenarts voor de pup is onvoldoende. Natuurlijk kan geen enkele fokker u gezonde nakomelingen garanderen. Een op papier ‘gezond verklaarde hond’ kan immers toch ‘drager’ zijn van een bepaalde afwijking. Maar het fokken met ‘vrije ouderdieren’ vermindert de risico’s aantoonbaar en aanzienlijk.

Het belang van het ras staat bij fokkers, die zich aan de richtlijnen van de NLV (fokbeleid NLV) houden, voorop.

Voor vragen over **ouderdieren** kunt u contact opnemen met mevr. A. Bruin-Staüdt (053-4310296). Zij verstrekt geen informatie over fokkers, maar kan u wel informatie geven over de ouderdieren en de gezondheidsuitslagen. Hiervoor moet u wel over de N.H.S.B.-nummers (stamboomnummers) van de ouderdieren beschikken. Deze kunt u vragen aan de fokker.

- Het is de taak van de fokker een pup tijdens de eerste 8 weken van zijn leven goed te socialiseren en kennis te laten maken met alle aspecten van het ‘dagelijks leven’ (de stofzuiger, de huisbel, kinderen, de radio, etc.) Het is heel belangrijk, dat pups al tijdens de eerste periode van hun leven dagelijks plezierige ervaringen opdoen met mensen zodat ze zich ‘veilig’ voelen bij mensen. Koop nooit een pup bij een fokker, die de pups geïsoleerd heeft laten opgroeien. De kans dat uw pup een achterstand heeft opgelopen in zijn socialisatieproces, welke niet meer (voldoende) is in te halen, is levensgroot.

Gestresste, schrikachtige honden kunnen het resultaat zijn van het niet goed socialiseren van de pups.

- Vraag de fokker of u het chipnummer van de ouders mag controleren, en kijk of het overeenkomt met het nummer op de stamboom/uitslagen. Het chipnummer bevindt zich in de nek van de hond en kan alleen afgelezen worden met een chipreader. Oudere dieren hebben geen chip; in dit geval kunt u de tatoeage in het oor controleren.
- Hoe is het contact met de fokker? Wordt u voldoende geïnformeerd? Spreekt de werk- en denkwijze van de fokker omtrent het houden van honden u aan?
- Een stamboom alleen geeft geen garantie op de gezondheid van de pup. Het is een afstammingsbewijs, zodat u zeker weet dat de pup afstamt van de ouderdieren/grootouderdieren vermeld op de stamboom. Daarnaast zult u altijd moeten vragen naar de officiële gezondheidsuitslagen van de ouderdieren.
- Spreken de ouders van het nest u aan qua uiterlijk en karakter? Zoekt u een hond met werkeigenschappen, wilt u shows gaan bezoeken of misschien zelfs in de toekomst een nestje gaan fokken? Of zoekt u gewoon een gezellige huisgenoot? Vraag de fokker in elk geval naar de eigenschappen van de vader en moeder van het nest! Het is ook verstandig om bij de fokker of de NLV te informeren naar eventuele nestgenoten van de beide ouderdieren (dus broers/zussen van de vader- en moederhond).
- Vraagt u aan de fokker welke eisen hij stelt aan de pupkopers. Een goede fokker zal zijn pups niet aan iedereen willen verkopen en heeft dus terecht eisen en wensen ten aanzien van de toekomstige eigenaren!
- Let op de algemene gezondheid en conditie van de pups en van de moederhond. Bedenk wel dat een moederhond als gevolg van het zogen van haar pups een doffe, dunne vacht kan hebben. Dit is volstrekt normaal. Bovendien zal ze er met gevulde melkklieren niet op haar mooist uitzien. De moederhond mag evenwel niet mager en lusteloos zijn! Zijn de pups vrolijk en levendig? Hebben de pups geen diarree of waterende en/of etterende oogjes? Zijn de oortjes schoon? Zijn ze niet te mager en niet te dik? Vraag naar de enting(en) en ontwormingsku(u)r(en), die de pups gehad hebben of nog zullen krijgen. Het bezuinigen op ontwormen is bijzonder schadelijk voor jonge honden. Is de huisvesting schoon?
- Realiseert u zich dat wanneer u naar een pup gaat kijken, de aanblik vertederend werkt en dat u stevig in uw schoenen moet staan om nee te kunnen zeggen.
- De Nederlandse Labrador Vereniging adviseert beide partijen (pupkoper en fokker) om bij het kopen van een pup gebruik te maken van het NLV-koopcontract. In het NLV-koopcontract zijn de belangen van zowel pupkoper als fokker op een evenwichtige wijze afgewogen en gewaarborgd.
In het NLV-koopcontract staat, dat bij een verschil van mening over de overeenkomst of de uitleg daarvan het geschil in eerste instantie wordt voorgelegd aan de Geschillencommissie van de Nederlandse Labrador Vereniging. Dit bespaart partijen een dure gang naar de rechter. Geschillen kunnen aan de NLV-Geschillencommissie worden voorgelegd mits minimaal 1 van beide partijen (koper of verkoper) lid is van de NLV en beiden zich contractueel verbonden hebben om eventuele geschillen door de Geschillencommissie te doen beslechten.
Het adres van de Geschillencommissie kunt u opvragen bij de Algemene Begeleidingscommissie.

Nota bene:

Indien de fokker gebruik maakt van een eigen contract kunnen conflicten niet aan de NLV-Geschillencommissie worden voorgelegd.

Een reu of een teef?

Of u het beste een reu of een teef kunt nemen is een heel persoonlijke keuze. Het is niet mogelijk u een pasklaar antwoord op deze vraag te geven. Het hebben van een reu heeft zowel voor- als nadelen en hetzelfde geldt voor het hebben van een teef.

Als nadeel van een teef kunt u wellicht het twee keer per jaar loops zijn aanmerken en de daarmee gepaard gaande gedragsveranderingen (als gevolg van een veranderende hormoonhuishouding). Een reu daarentegen kan elk moment 'hoteldebotel' raken wanneer er in zijn omgeving een teefje loops is. Castratie is voor zowel reu als teef niet altijd de beste oplossing, omdat dat ongewenste neveneffecten met zich mee kan brengen.

Van reuen wordt vaak gezegd dat ze aanhankelijker maar lastiger op te voeden zijn, van teefjes dat ze minder problemen geven bij de training. Of dat in alle gevallen zo is, valt te betwijfelen. Elke hond is een individu en kan daardoor verschillen van zijn of haar soortgenoten. Niet elk teefje heeft hetzelfde karakter en ook reuen zijn onderling verschillend. Reuen kunnen dominant zijn, maar dit is niet per definitie het geval. Dominante teefjes zijn er net zo goed! (Denk maar eens aan de mens; ook bij ons zijn niet alle vrouwen en mannen gelijk van aard!). De lichaamsgrootte en het gewicht zijn wel aanmerkelijk verschillend bij reu en teef. Wanneer uw hond u de baas is, is dat bij een reu vanwege zijn kracht en volume wat lastiger te hanteren dan bij een teef.

Waar het gedrag van uw toekomstige hond mee valt of staat, is de opvoeding die u geven zal. Elke Labrador Retriever, reu of teef, heeft een vriendelijk consequente opvoeding nodig. Het moet duidelijk zijn dat u degene bent die bepaalt wat er gebeurt en niet de hond. Uw hond zal zich er prettig bij voelen wanneer u voor hem of haar 'begrijpelijke' (honden)taal spreekt, en voor de hond begrijpelijk gedrag vertoont. Een cursus, gegeven door een ervaren en deskundige instructeur, kan u hierbij helpen. De relatie die u met uw hond opbouwt, zal bepalend zijn voor het plezier dat u samen zult beleven.

Voorwaarden voor plaatsing van het nest op de puppylijst

Gezondheidseisen

Als peildatum waarop aan de gezondheidseisen moet zijn voldaan geldt de datum waarop de dekking plaatsvindt (d.w.z. dat beide ouderdieren op de dag van de dekking officieel (volgens het geldende protocol) moeten zijn geröntgend op elleboogdysplasie (ED) en heupdysplasie (HD), en dat beide ouderdieren moeten beschikken over een geldende ooguitslag, die niet ouder is dan 12 maanden).

Criteria die gelden voor:

Heupen

- Beide ouderdieren dienen officieel te zijn geröntgend op de aanwezigheid van HD. Zij voldoen aan de gestelde voorwaarden als de officiële uitslag van/erkend door de Raad van Beheer, afdeling GGW (voorheen W.K. Hirschfeld Stichting) luidt: A1/A2 (HD-) of B1/B2 (HD tc)
- Indien de uitslag van één van beide ouderdieren C1/C2 (HD +/-) luidt, komen de nesten in aanmerking voor pupinformatie, **mits** beide ouders van deze betreffende hond (dus de grootouders van de pup) een door de NLV geaccepteerde uitslag A1/A2 (HD-) of B1/B2 (HD tc) hebben.

- Wanneer beide ouderdieren van de betreffende hond C1/C2 (HD +/-) hebben, dan wel D1/D2 (HD +) of E1/E2 (HD ++) komen de nesten niet in aanmerking voor plaatsing op de puppylijst.

Ellebogen

- Beide ouderdieren dienen te zijn geröntgend op de aanwezigheid van elleboogdysplasie volgens het geldende protocol van/erkend door de Raad van Beheer, afdeling GGW (voorheen W.K. Hirschfeld Stichting).

Alleen nakomelingen van ouderdieren, die beide volgens deze uitslag zowel links als rechts 'vrij' zijn van elleboogdysplasie komen in aanmerking voor plaatsing op de puppylijst.

- Nakomelingen van ouderdieren met een artrosescore 'minimaal' (graad 1), (zonder aanwijzingen voor LPC, LPA, OCD dan wel incongruentie komen in aanmerking voor plaatsing op de NLV-puppylijst indien in vergelijking met dezelfde uitslag van de Raad van Beheer van een jaar tevoren de artrose van het fokdier niet is verergerd (mag dus maximaal graad 1 zijn) en er nog steeds geen aanwijzing bestaat voor LPC, LPA, OCD of incongruentie.

Ogen

Beide ouderdieren dienen op de dag van de dekking te beschikken over een officieel door de Raad van Beheer/FCI/ECVO-erkende (zie toelichting) uitslag van oogonderzoek (spiegelen) luidend: 'vrij van cataract, retina dysplasie (RD) en retinadegeneratie (PRA)'.

De onderstaande combinaties zullen **wel** voor pupinformatie in aanmerking komen (uiteraard mits vrij van de hierboven genoemde, overige oogafwijkingen):

Ouderdier 1:

Optigen A	x
Optigen B	x
Optigen B*	x
Optigen C**	x
Optigen A	x
Optigen B	x
Optigen A	x
Klinisch (voorlopig) vrije Labrador	x

Ouderdier 2:

Optigen A
Optigen A
Optigen B*
Optigen A
Klinisch (voorlopig) vrije Labrador
Klinisch (voorlopig) vrije Labrador
Genetisch bewezen drager v. prcd-PRA
Klinisch (voorlopig) vrije Labrador

(NB: * tenzij de hond een bewezen drager van Retinadegeneratie is.

** tenzij deze hond klinisch 'niet vrij' is (een 'lijder') dan wel 'PRA-v.n.v.)

Buitenlandse onderzoeksuitslagen ED/HD en ogen

Indien voor de fokkerij niet in het N.H.S.B. ingeschreven honden worden gebruikt, die geregistreerd staan in een F.C.I.-land en waarvan de eigenaar in dit F.C.I.-land woonachtig is, wordt een officiële uitslag van de instantie, die in dat F.C.I.-land is aangewezen door het betreffende leidende lichaam op kynologisch gebied voor het afgeven van bedoelde uitslagen, gelijk gesteld met een uitslag van/erkend door de Raad van Beheer.

Indien voor de fokkerij honden worden gebruikt, die geregistreerd staan in een **niet** bij de FCI aangesloten land, wordt een officiële uitslag van de instantie, die in dat land is aangewezen door het betreffende leidende lichaam op kynologisch gebied voor het afgeven van bedoelde uitslagen, gelijk gesteld met een uitslag van/erkend door de Raad

van Beheer, **mits de betreffende honden ten tijde van het onderzoek reeds waren geïdentificeerd d.m.v. microchip of tatoeage en dit identificatienummer vermeld staat op de officiële gezondheidsuitslag.** Dit geldt ook voor honden, die geïmporteerd zijn vanuit een niet bij de FCI aangesloten land, mits gezondheidsonderzoek en beoordeling hebben plaatsgevonden voordat de hond werd ingeschreven in het NHSB.

Exterieur- en werkeigenschappen

Deze gelden mits behaald voor de geboortedatum van de pups. De exterieur-kwalificaties dienen te zijn behaald op een leeftijd van tenminste twaalf maanden en onder twee verschillende door de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland erkende A-keurmeesters.

- a. Beide ouderdieren dienen **tweemaal** tenminste een 'Zeer Goed' te hebben behaald op een officiële CAC- tentoonstelling of de Kampioenschapsclubmatch van de NLV of op een door de NLV uitgeschreven Clubmatch/tentoonstelling.

Of:

- b. De ouderdieren dienen **tenminste éénmaal** een 'Zeer Goed' (of 'Uitmunten') te hebben behaald op een van de hierboven genoemde tentoonstellingen.

en daarnaast

* een kwalificatie CQN (Predikaat van Natuurlijke Aanleg) of EV (eervolle vermelding) te hebben behaald op een officiële veldwedstrijd.

of daarnaast

* tenminste één B-diploma te hebben behaald op een ORWEJA-Jachthondenproef ('KNJV-diploma').

of daarnaast:

* tenminste tweemaal een NLV/JPC-B clubdiploma te hebben behaald (identieke diploma's van door de Raad van Beheer erkende Jachthondenverenigingen, zoals de Golden Retriever Club Nederland, tellen ook).

of daarnaast:

* tenminste tweemaal (na 1 oktober 2003) een AC-B-certificaat te hebben behaald

of daarnaast:

* tenminste (na 1 oktober 2003) een AC-C-certificaat te hebben behaald

of daarnaast:

* een door de Raad van Beheer erkend diploma Reddingshond te hebben behaald

of daarnaast:

* een diploma GGII te hebben behaald (uitgegeven door de Koninklijke Nederlandse Kennelclub Cynophilia)

of daarnaast:

* een diploma GGIII te hebben behaald (uitgegeven door de Koninklijke Nederlandse Kennelclub Cynophilia)

Of:

- c. Het fokdier moet door twee door de Raad van Beheer erkende keurmeesters minimaal 'Zeer Goed' zijn bevonden op een door de NLV georganiseerde 'aankeuring'.

Aantal nesten en leeftijd moederhond

Een teef moet tenminste 20 maanden zijn op het tijdstip van de eerste dekking en mag ten hoogste 96 maanden (8 jaar) zijn op het tijdstip van de laatste dekking. De teef mag per 24 maanden niet meer dan twee nesten hebben en mag tijdens haar leven niet meer dan vijf nesten krijgen.

Aanvullende voorwaarden/gegevens

* Nakomelingen komen niet in aanmerking voor plaatsing op de NLV-puppylijst, indien zij geboren zijn uit de volgende combinaties :

- broer/zus
- vader/dochter
- moeder/zoon

De ABC kan gevraagd en ongevraagd informatie verstrekken om pupkopers te informeren over alle bij de NLV bekend informatie c.q. over aantoonbare(erfelijke) gebreken in de lijnen van de ouderdieren/nakomelingen.

De NLV kan niet aansprakelijk worden gesteld betreffende de kwaliteit van nakomelingen uit enige combinatie.

De NLV adviseert beide partijen (zowel pupkoper als fokker) gebruik te maken van de door de NLV ter beschikking gestelde koopovereenkomst.

Het is een fokker niet toegestaan bij de verkoop van pups en in het algemeen voor reclamedoeleinden gebruik te maken van de naam of het logo van de NLV zonder schriftelijke toestemming van het bestuur van de NLV.

Leeswijzer

Bij het lezen van onze artikelen komt U ongetwijfeld een aantal termen en afkortingen tegen die U onbekend voorkomen. Om het geheel voor U wat duidelijker te maken volgt hier een korte uitleg in alfabetische volgorde.

Een **volledige** uitleg kunt U vinden in het boek ‘**de Labrador Retriever**’, uitgegeven door de Nederlandse Labrador Vereniging (te koop bij de [LabradorShop](#))

Artrose

Botwoekeringen van het gewrichtskapsel.

ED

Elleboogdysplasie: Een ernstig probleem aan de ellebooggewrichten, dat tot kreupelheid leidt.

De volgende vier afwijkingen vallen allemaal onder de term ED:

- OCD (Osteo Chondritis Dissecans). Een losliggend stukje kraakbeen met eronder liggend ontstoken bot. OCD kan op zichzelf voorkomen, maar ook gecombineerd met LPC.
- LPC (Los Processus Coronoides Medialis). Een losliggend stukje bot aan de binnenzijde van het ellebooggewricht en wel van de ellepijp. LPC kan op zichzelf voorkomen, maar ook gecombineerd met OCD.
- LPA (Los Processus Anconeus). Het uitsteeksel van de ellepijp behoort direct in een speciaal gat in de bovenarm te passen als de elleboog gestrekt is. Door loslaten van de groeischijf prikt de LPA niet in het speciale gaatje maar juist ernaast. Komt zelden voor bij de Labrador Retriever.
- INC (incongruentie). Spaakbeen en ellepijp vormen samen een gewrichtsvlak, dat geheel hoort aan te sluiten aan dat van het opperarmbeen. Het niet goed aansluiten heet incongruentie.

HD

Heupdysplasie: In het heupgewricht past de kop niet voldoende in de kom.

Als gevolg hiervan kunnen slijtage en botwoekeringen ontstaan, die veel pijn veroorzaken. Aan de hand van röntgenfoto's kan de Raad van Beheer, afdeling GGW (voorheen W.K. Hirschfeld Stichting), een oordeel uitspreken over de kwaliteit van de heupen.

De uitslag kan zijn:

- HD A1/A2 (HD -)
- HD B1/B2 (HD tc)
- HD C1/C2 (HD +/-)
- HD D1/D2/E1 (HD +)
- HD E2 (HD ++)

**KNJV
N.H.S.B.
Ooguitslag**

Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging
Nederlands Honden Stam Boek

Door middel van een oogonderzoek (het zogenaamde ‘ogen spiegelen’) kan een daartoe gerechtigd dierenarts vaststellen of de onderzochte hond op dat moment afwijkingen vertoont die wijzen op:

- Cataract (grauwe staar): vertroebeling van de lens.

De uitslag kan luiden:

V (voorlopig vrij), VNV (voorlopig niet vrij) of NV (niet vrij)

- R.D. (Retinadysplasie) : De ‘zenuwlagen’ van het netvlies zitten niet goed vast op de daarachter gelegen pigmentlaag. De afwijking is aangeboren en kan eenzijdig of beiderzijds voorkomen. Afhankelijk van de vorm (focale, geografische of totale RD) heeft een hond geen klachten of wordt hij blind.
- PRA (Retinadegeneratie): Degereneren van de lichtgevoelige cellen in het netvlies (kegeltjes/staafjes) wat leidt tot blindheid.

De uitslag kan luiden:

V (Dit noemen we een ‘klinisch’ vrije hond), VNV (voorlopig niet vrij), NV(niet vrij)

OptiGen

De Optigen-prcd-PRA-test (het gaat hier om een ‘marker-test’ en (nog) geen gen-test)

Een DNA-onderzoek kan leiden tot drie uitslagen:

- Optigen Genotype A (vrij van prcd-PRA, deze hond kan de ziekte ook niet doorgeven.)
- Optigen Genotype B (mogelijk een drager van prcd-PRA)
- Optigen Genotype C (mogelijk een lijder aan prcd-PRA)

Nota bene:

- *Sinds juli 2003 is er een ‘verbeterde prcd-PRA-test’ beschikbaar bij OptiGen. Voor een uitleg verwijzen wij u naar de toelichting die over deze ‘verbeterde test’ is gepubliceerd in De Labrador Retriever Post van augustus en ook op de website te vinden is.*
- *Uitslagen van deze ‘verbeterde test’ hebben een andere aanduiding: A1, B1 of C1. Voor uitleg kunt u de ABC raadplegen.*

**RvB
GGW**

Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland.

Gedrag, Gezondheid en Welzijn.(afdeling van de Raad van Beheer)

Groeipijn bij jonge Labrador Retrievers - door dr. H.A.W. Hazewinkel *

Enostosis is een aandoening die bekend staat onder de lekennaam: ‘groeipijn’. Dit omdat kinderen in de groei een botpijn vertonen die vanzelf overgaat, net als enostosis.

Deze aandoening treedt vooral bij jonge (middel-)grote honden, zoals de Labrador Retriever retriever, op rond de leeftijd van 6 maanden. De pijn treedt plotseling op en verschijnt aan meerdere extremiteiten en wisselt van ernst. Het gevolg is dat de ene na de andere poot het meest pijnlijk en dus kreupel kan zijn. Deze 'migrerende' kreupelheid bij jonge honden gaat gepaard met pijnlijkheid tijdens het onderzoek van de pijpbeenderen.

Röntgenfoto's

Op de röntgenfoto kunnen er na enige tijd typische verschijnselen worden opgemerkt zodat de dierenarts de diagnose met zekerheid kan stellen en een verschil kan zien met de vele andere aandoeningen die kunnen optreden in het skelet van de jonge Labrador Retriever (zoals de erfelijke Elleboog- en Heupdysplasie, OCD in schouder, elleboog, hak of kniegewricht en andere aandoeningen).

Oorzaak

De aandoening enostosis treedt op omdat de voedingskanaaltjes (de kanaaltjes in het bot waar de bloedvaten doorheen lopen van het beenvlies aan de buitenkant naar het beenvlies aan de binnenkant van het pijpbeen) zich minder verwijden om de groeiende vaten ongestoord te laten passeren. Hierdoor treedt er stuwning op (vergelijkbaar met een elastiekje om de vinger) waarbij vocht uittreedt zowel tussen het buitenste beenvlies en het bot als binnen in de holte van het pijpbeen. Trekken van spieren aan het botvlies bij het lopen of een putje drukken op of stoten van het beenvlies doet erg veel pijn.

De onvoldoende verwijding van de kanaaltjes komt door onvoldoende activiteit van botopetende cellen die voor het modelleren van het skelet van belang zijn. Deze cellen worden geremd door een hormoon (calcitonine).

Calcium

Het vrijkomen van dit hormoon wordt bevorderd door calcium opname. Het is ons gebleken dat een overmaat aan calcium in het voer van de pup het aantal cellen dat calcitonine aanmaakt, verhoogt. Hierdoor zal een zelfde calciumname op latere leeftijd tot een verhoogd vrijmaken van calcitonine uit al die hormoonproducerende cellen leiden, waardoor de botopetende cellen meer worden geremd en dus het skelet minder modelleren.

Hoge calciumname tijdens het jonge leven (vanaf 3 tot 6 weken, dus tijdens het gedeeltelijk spenen), maar ook nog de eerste weken tot maanden daarna zal later het optreden van enostosis in de hand kunnen werken.

Rol voeding - Bronnen van dit extra calcium kunnen zijn:

- Mee-eten uit de voederbak van de teef waarin mogelijk volwassen-hondenvoer (waaraan misschien zelfs calcium is toegevoegd tegen de eclampsia);
- Een melkvervanger met veel calcium;
- Het naast de moedermelk verstrekken van een voer met te veel calcium;
- Het nadat de hond geen melk meer krijgt voeren met eten met een calciumgehalte dat in relatie tot het energiegehalte te rijk is aan calcium.

Dit laatste zal ik verder toelichten.

Behoeften

Een hond eet omdat hij honger heeft, dat wil zeggen gebrek heeft aan energie. Met het opgenomen voer zal de hond z'n energiehonger stillen en met de opgenomen voedingsmiddelen worden allerlei behoeften gedekt. Behoeften aan:

- Eiwit (voor groei, reparatie en aanmaak van bloedeiwitten (waaronder afweerstoffen)
- Vitaminen, vetten en vetzuren
- Mineralen (zoals calcium)

Verhoudingen

Een hond eet dus calcium omdat dit meekomt met de energiebronnen. Van een voer met een bepaald calciumgehalte (bijvoorbeeld 1,2% van de droge stof) met een laag energiegehalte zal een jonge hond met een gezonde honger dus meer eten dan van een voer met 1,2% calcium op droge stofgehalte met een hoger energie gehalte.

Geen volwassen-voer

In de regel heeft een voer voor volwassen honden een lager energiegehalte. Het voeren van jonge honden met volwassen-hondenvoer is daarom dus onverstandig.

Maar een jonge hond te veel energie voeren is ook onverstandig want dit werkt vetzucht, en daardoor overbelasting van gewrichten waaronder de heupen, in de hand hetgeen bewezen tot ernstiger Heupdysplasie kan leiden bij Labrador Retrievers.

Aangepast voer voor opgroeiende hond

De keuze moet dus zijn een voer met een verlaagd energiegehalte om overgewicht te voorkomen, maar dat tegelijkertijd uitgebalanceerd is in z'n samenstelling met overige belangrijke voedingsstoffen (denk aan eiwitten, vitaminen en mineralen), maar waarvan het calciumgehalte dan ook naar beneden is bijgesteld (*duis juist lager is dan de eerder genoemde 1,2%*). Dit voer moet dan gegeven worden tot de hond (geheel of bijna) volgroeid is om de kans op het optreden van enostosis, maar ook van andere skeletafwijkingen te verkleinen.

- *Hoogleraar skeletontwikkelingsstoornissen van gezelschapsdieren, specialist chirurgie en Diplomate Eur.Coll.Vet.Comp. Nutrition.*

Een pup in huis!

Nu begint voor u een leuke maar ook een drukke periode. Natuurlijk wilt u dat uw hondje opgroeit tot een gezonde, prettige Labrador Retriever. Gedurende het **eerste levensjaar** van uw hond kunt u veel doen om te voorkomen dat hij in zijn verdere leven last zal hebben van gewrichtsafwijkingen, artrose en de daarbij horende pijn. Het skelet van een Labrador Retriever is pas uitgegroeid en uitgehard op de leeftijd van 12 maanden. U zult totdat de hond deze leeftijd heeft bereikt daar dus rekening mee moeten houden. Wanneer u het eerste jaar met veel zorg en beleid uw pup laat opgroeien, is de kans op een gelukkig hondenleven het grootst!

Een aantal leefregels/tips

- Uw pup is de eerst tijd nog een echte baby. Dat betekent dat hij nog veel rust nodig heeft. Natuurlijk moet hij voor zijn sociale ontwikkeling veel indrukken opdoen, maar pas op dat u uw hondje niet overbelast.
- Labrador Retrievers zijn kindervrienden. Toch moet u (uw) kinderen leren om verstandig met uw pup om te gaan. Pups zijn kwetsbare jonge dieren, eigenlijk gewoon baby's. Hun skelet is nog niet ontwikkeld en bestaat uit kraakbeen en is dus zeer kwetsbaar. Laat kinderen nooit slepen met pups.
- Laat uw hond zelf uit! Een jonge hond moet niet door kinderen worden uitgelaten. Ook al denkt u dat uw kinderen dat wel aankunnen. Vaak hebben kinderen geen geduld en sleuren zij jonge honden over de stoep. Als uw pup andere honden tegenkomt weten zij niet wat ze doen moeten. Als uw pup schrikt weten ze niet hoe ze goed moeten reageren. Als uw hond wordt aangevallen door een andere hond raken uw kinderen in paniek. Zodoende kan een jonge hond voor zijn leven lang schade oplopen.
- Het is zeer aan te raden een bench te gebruiken. Zelig? Wel nee! De pup went snel, zeker als u de bench aantrekkelijk maakt door de pup erer voor het slapen gaan een paar brokjes in te laten zoeken of hem een kauwkluijfe meegeeft...Het gebruik van de bench helpt niet alleen bij het proces van zindelijk worden, het geeft de pup ook de kans voldoende te slapen in een rustige omgeving. Het is belangrijk dat u de pup af en toe tegen zichzelf in bescherming neemt: pups kunnen zo enthousiast zijn dat ze zichzelf geen rust gunnen. En rust en regelmatig slapen zijn juist voor een opgroeiende hond zeer belangrijk! Daarnaast

is de pup in de bench veilig: hij kan niet stiekem uw krant versnipperen, aan de electriciteitsdraden knabbelen, of uw andere bezittingen met zijn tandjes verkennen' Het is verstandig uw kinderen te leren dat zij de pup niet mogen storen wanneer hij in de bench ligt. Naast deze voordelen bevestigt het gebruik van de bench uw positie van 'ranghogere', omdat u bepaalt wanneer er geslapen, gespeeld of gewandeld wordt.

- **Wanneer u gaat wandelen, houd dan het volgende schema in gedachten:**
1 minuut wandelen per uitlaatbeurt voor iedere week dat uw pup oud is.
Dat betekent dat u met uw pup van 8 weken per wandeling niet langer dan 8 minuten onderweg mag zijn; wanneer uw hondje 10 weken is niet langer dan 10 minuten, enz. Of u 4 of 6 keer per dag wandelt, per wandeling blijft dit schema hetzelfde.
- Een Labrador Retrieverpup kent zijn eigen grenzen niet: u zult hem moeten beschermen tegen een overdaad aan beweging.
- Laat uw hondje gedoceerd kennis maken met andere honden, maar laat hem vooral niet uitgebreid 'raggen' met zijn viervoetige vrienden.
- Trappenlopen, in en uit de auto springen, op en van de bank springen, eindeloos achter een balletje aanvliegen, spelen in zwaar zand en op ongelijke grond zijn sterk af te raden.
- Wanneer u een gladde vloer heeft in huis is het verstandig om daar gedurende het eerste levensjaar van uw hond vloerbedekking op te leggen (zonder 'glijplekjes' over te laten). Opgroeien op een gladde vloer kan namelijk onherstelbare schade aan de zich ontwikkelende gewrichten van de pup veroorzaken!
- Verantwoorde voeding is zeer belangrijk voor de ontwikkeling van uw pup. Geef de hond kwaliteitsbrokken van een goed merk, speciaal samengesteld voor snelgroeïende, grote rassen. Dierenspecialisten en uw dierenarts kunnen u adviseren. Van de wat 'duurdere' brokken hoeft u vaak veel minder te geven. Bovendien geven deze betere brokken vaak aanzienlijk minder ontlasting. Ook een groot voordeel in deze druk bevolkte samenleving!
- Let op de samenstelling van de voeding. Wij raden u aan het artikel over groeipijnen bij de Labrador Retriever en de relatie tot voeding van de hand van Prof. dr. H. Hazewinkel te lezen.
- Zorg ervoor dat u uw pup niet overvoert; overgewicht schaadt de botontwikkeling van uw hond. Bovendien is overgewicht een grote belasting voor de rug en de belangrijke organen. In de zomer raakt een te dikke hond bovendien zijn hitte niet zo makkelijk kwijt. Kijk naar uw pup/jonge hond. Wanneer u de ribben en de tussenruimtes nog goed kunt voelen, maar de ribben niet kunt zien, is uw hond op een goed gewicht. Labrador Retrievers eten graag en helaas zien wij dan ook dat veel Labrador Retrievers te dik zijn. Pas dus goed op!
- Het is van groot belang dat u met uw hond een puppycursus en een aantal (!) vervolgcursussen volgt bij een door de Raad van Beheer erkende 'Kynologenclub'. De adressen kunt u vinden op www.kennelclub.nl. Ook kunt u contact opnemen met de Activiteitencommissie of de Jachtproevencommissie van de NLV. Van een welopgevoede hond heeft u een levenlang plezier. Bovendien doet u uw Labrador Retriever er een groot plezier mee. Het willen werken is hem immers aangeboren. En: het samen werken met je hond schept een band voor het leven.

Voor vragen en suggesties over deze tekst houdt de Algemene Begeleidingscommissie zich van harte aanbevolen! 17 augustus 2003